

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2024/534 - 2024/697
Toplantı Tarihi/Sayısı : 22.8.2024/44
Karar Numarası : 2024/829
Başvuran : B. K. K.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : -
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın ceza infaz kurumunda bulunan eşi ile kapalı görüş yaptığı esnada başka bir mahpusun eşine saldırdığı iddiasına ilişkindir.

II. İDDİA VE TALEP

2. Başvuran, 13/3/2024 tarihinde eşi F. K. ile kapalı görüş yapmak için Trabzon E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna gittiğini, eşi ile konuştuğu esnada yan sırada olan C. adlı mahpusun ziyaretçisi İ. G. adlı kişi ile tartışma ve küfür içerikli konuştuğunu, bunun üzerine eşinin uyarıda bulunduğunu, C. adlı mahpusun "hayırdır bana mı diyorsun" dediğini, eşinin de "evet sana diyorum ne oldu" dediğini, bunun üzerine C. adlı mahpusun yerinden kalkarak eşine saldırdığını, eşinin kendisini savunması üzerine başlayan kavgayı araya giren infaz ve koruma memurlarının ayırdığını, İ. G. adlı kişinin ve orada bulunan erkek infaz ve koruma memurlarından ikisinin de kendisine karşı saldırıya geçtiğini, Kurum Müdürünün odasına gittiklerinde kendisiyle olumlu şekilde konuşulduğunu ancak sonradan Kurum Müdürünün taşkınlığı yapan ve Kurum çıkışında bile bunu devam ettiren İ. G. adlı kişinin aslında ortamı sakinleştirmeye çalıştığını ve kendisinin taşkınlık yaptığını dile getirdiğini, kamera kayıtlarının incelenmesi gerektiğini, eşine haksız yere dört ay ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma cezası verildiğini, eşine gönderdiği mektupların ulaşmadığını, eşinin ve kendisinin tehdit edildiğini iddia etmekte, eşi hakkındaki soruşturma dosyasının hızlandırılarak bir an önce iddianamenin hazırlanmasını talep etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. 20/4/2016 tarihli ve 29690 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Amaç ve kapsam" başlıklı 1'inci maddesi şöyledir:

"(1) Bu Kanunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

muameleyle etkin mücadele etmek ve bu konuda ulusal önleme mekanizması görevini yerine getirmek üzere Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun kurulması, teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin esasların düzenlenmesidir.”

4. 6701 sayılı Kanun’un “Kurumun görevleri” başlıklı 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının ilgili bentleri şöyledir:

“(1) Kurumun görevleri şunlardır: ... f) İnsan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek. g) Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek. ... i) Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek. ...”

5. 6701 sayılı Kanun’un “Başvurular” başlıklı 17’nci maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

“(1) Ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir. ...

(...)

(8) 9 uncu maddenin birinci fıkrasının (i) bendi kapsamında yapılan başvurular hakkında da bu madde hükümleri uygulanır.

(9) İşleme konulamayacak başvurular ve gerekçeli kabul edilmezlik kararları ile başvuruya ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.”

6. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in “Başvurunun kanuni temsilci veya vekil aracılığıyla yapılması” başlıklı 37’nci maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

“(1) Başvurular, kanunî temsilci veya vekil tarafından da yapılabilir. Kanunî temsilci veya vekil aracılığıyla yapılan başvurularda temsile veya vekâlete dair geçerli bir yetki belgesinin sunulması zorunludur.”

7. Mezkûr Yönetmelik’in “Ön incelemenin yapılması” başlıklı 48’inci maddesinin birinci fıkrasının ilgili bendi şöyledir:

“(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, ... yönlerinden incelenir. ...”

8. Mezkûr Yönetmelik’in “Gerekçeli kabul edilmezlik kararı” başlıklı 67’nci maddesinin birinci ve ikinci fıkrası şöyledir:

“(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48’inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

9. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak

ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

10. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

11. Bununla birlikte başvurular, başvuranın ceza infaz kurumunda bulunan eşi ile kapalı görüş yaptığı esnada başka bir mahpusun eşine saldırdığı, Kurum Müdürünün adaletsiz bir şekilde taşkınlığı yapan kişinin aslında kendisi olduğunu dile getirdiği, eşine haksız yere dört ay ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma cezası verildiği, eşine gönderdiği mektupların ulaşmadığı, eşinin ve kendisinin tehdit edildiği iddialarıyla soruşturma dosyasının hızlandırılarak bir an önce iddianamenin hazırlanması talebine ilişkindir.

12. 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinde, ulusal önleme mekanizması kapsamında veya ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişinin Kuruma başvurabileceği hüküm altına alınmıştır. Bu çerçevede, Kuruma yapılan başvurularda kişilerin, doğrudan veya dolaylı olarak zarar gördüğü iddiasının bulunması, başka bir ifadeyle mağdur sıfatını haiz olması gerekmektedir. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 37'nci maddesinde ise, başvuruların kanunî temsilci veya vekil tarafından da yapılabileceği, kanunî temsilci veya vekil aracılığıyla yapılan başvurularda temsile veya vekâlete dair geçerli bir yetki belgesi sunulmasının zorunlu olduğu ifade edilmiştir. Başvuru dilekçesi ve eklerinin incelenmesinden; başvuranın, ulusal önleme mekanizması kapsamında veya ayrımcılık yasağı ihlalinden somut bir şekilde zarar gördüğüne dair herhangi bir iddiasının bulunmadığı, öte yandan başvuranın eşine ilişkin taleplerini içeren başvurusunda temsile veya vekâlete dair bir belge de sunmadığı anlaşılmaktadır.

13. Başvuru dilekçeleri yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ile birlikte değerlendirildiğinde; başvuru konusu iddialar bakımından başvuranın ulusal önleme mekanizması veya ayrımcılık yasağı kapsamında iddialarının bulunmadığı, aynı zamanda ehliyet kriterinin sağlanmadığı; 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesi ile Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 48'inci maddesi uyarınca başvuruların inceleme şartlarını taşımadığı ve bu nedenle kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın başvurana tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

22/8/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-İmzalıdır

Av. Aışan TİRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU
Üye